

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Josefa Bohdana
Poškozený a náhrada škody v trestním řízení

I. Významným subjektem trestního řízení a významnou stranou trestního řízení je poškozený. Součástí trestního řízení je také rozhodování o náhradě škody – adhezní řízení. Ochrana osoby poškozené trestným činem a široká možnost poškozeného uplatnit v trestním řízení nárok na náhradu škody – to jsou atributy moderního trestního procesu.

Předložená rigorózní práce je tedy svým tématem věnována aktuální otázce legislativy i aplikační praxe. Nelze než souhlasit s tvrzením rigorozanta (str. 3), že při rozhodování o náhradě škody vzniká v praxi řada aplikačních problémů a nezodpovězených otázek, pramenících z toho, že soud rozhoduje o náhradě škody v rámci trestního řízení, ale podle hmotně právních předpisů mimotrestních. Při aplikaci těchto mimotrestních předpisů dochází často k chybám, nedostatkům, vadným rozhodnutím.

Za cíl své rigorózní práce si autor vytyčila popis platné právní úpravy postavení poškozeného a adhezního řízení a zhodnocení účinnosti té části trestního řádu, která upravuje rozhodování o náhradě škody. Podle mého názoru rigorozant vytyčený cíl splnil a rigorózní práci zpracoval na velmi pěkné odborné úrovni.

Rigorózní práce se skládá z úvodu, ve kterém autor vysvětluje cíl své práce a obecně charakterizuje aktuálnost tématu, třiceti šesti kapitol zpravidla podrobněji strukturovaných a závěru, ve kterém uvádí veškeré náměty ke zdokonalení platné právní úpravy.

Obsahem prvních kapitol je vymezení pojmů: pojmu poškozeného, pojmu adhezního řízení pojmu škody a právních základů nároku poškozeného. Na tyto kapitoly navazuje pojednání o adhezním řízení, příslušenství pohledávky a o subjektech adhezního řízení. Následuje rozebor procesních práv poškozeného a způsobům rozhodnutí v adhezním řízení

Osnova práce je logická, jednotlivé kapitoly na sebe vhodně navazují.

Autor vypracoval práci na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými kreativně pracoval.

Vhodně a v dostatečné míře používal ustálenou judikaturu obecných soudů a pracoval i s judikaturou Ústavního soudu.

II. Podstatou rigorózní práce jsou partie pojednávající o procesních právech poškozeného ve vztahu k rozhodování o náhradě škody a kapitoly rozebírající náležitosti uplatnění nároku na náhradu škody v trestním řízení.

Autor rozebírá platnou právní úpravu a nevyhýbá se ani sporným otázkám. Tak například na str. 53 se zabývá otázkou, zda je možné v adhezním řízení uplatňovat nárok na náhradu nemajetkové újmy podle § 13 odst. 2 obč. zák., a dospívá k závěru, že nikoliv. V jiném případě (str. 72 a násl.) poukazuje na diskriminační charakter ustanovení § 44 odst. 2 tr. řádu, které umožňuje účelové vyloučení poškozeného z možnosti uplatnit nárok na náhradu škody. Protože v adhezním řízení se rozhoduje o náhradě škody ve formě trestního řízení, nemohou se uplatnit některé typické instituty známé občanskému soudnímu řádu. V adhezním řízení není možné uplatnit vzájemný návrh, námitku započtení, uzavřít smír či uznat nárok, uvádí správně autor na str. 96.

V závěru své práce autor sumarizuje postavení poškozeného a rozhodnutí o náhradě škody v českém trestním řízení. Připomíná nedostatky platné právní úpravy rozhodování o náhradě škody, které pak promítá do deseti návrhů *de lege ferenda*, ke kterým náleží zejména okolnost, že poškozený nemá právo napadnout odvoláním jiný výrok, než výrok o náhradě škody, skutečnost, že poškozený není oprávněn podat odpor proti trestnímu příkazu, samosoudce není povinen vyrozumět poškozeného o záměru vydat ve věci trestní příkaz, poškozený by měl mít právo účastnit se vyšetřovacích úkonů alespoň ve formě možnosti klást vyslýchaným osobám otázky prostřednictvím zmocněnce - advokáta a další návrhy (str. 128-129). K uvedeným námětům bych ještě přiřadil podnět, aby poškozený mohl být uspokojen z propadlé peněžité záruky za vazbu.

III. Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Josefa Bohdana je plně způsobilá k ústní obhajobě. Kandidát vytvořil velmi působivý odborný text na dané téma, prokázal hlubší teoretické znalosti a také bezpečnou orientaci v praktických otázkách.

Při ústní obhajobě doporučuji věnovat pozornost otázce: Procesní práva poškozeného se zaměřením na rozhodování o náhradě škody.